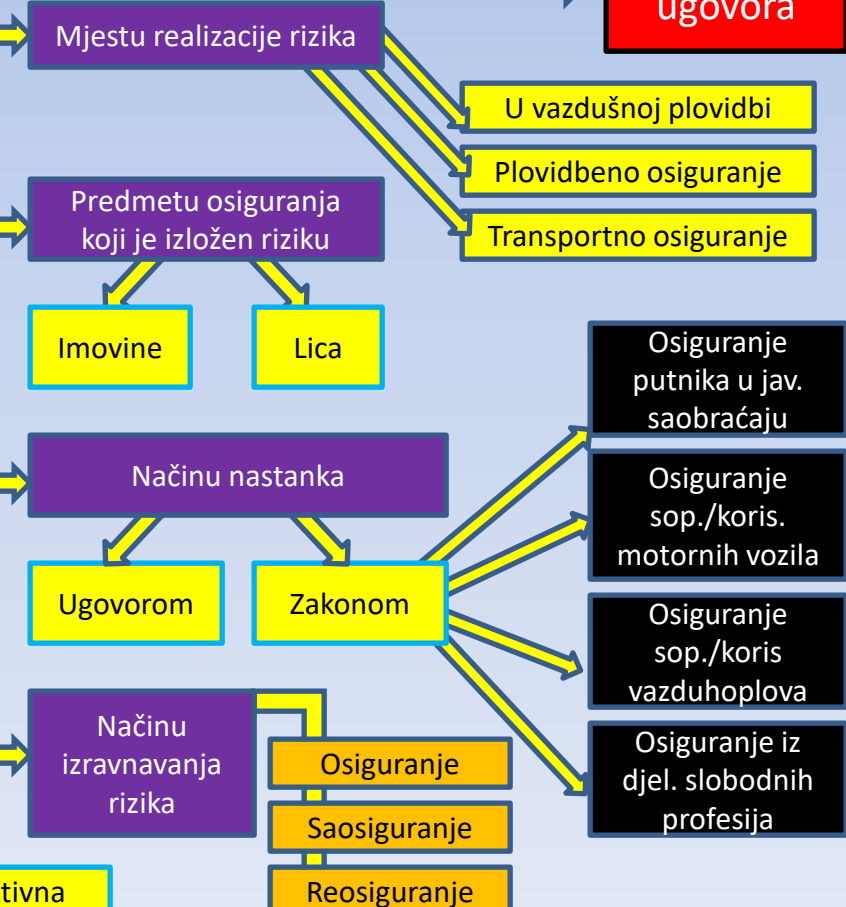
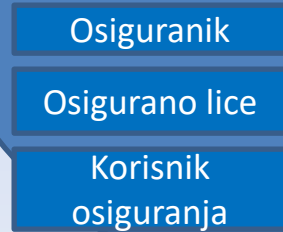
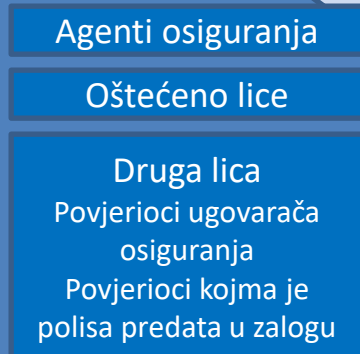

Ugovor o osiguranju je takav ugovor u kome se jedna strana – ugovarač osiguranja, obavezuje da plati određenu svotu osiguranja (premiju), prema ugovorom utvrđenim uslovima, a druga ugovorna strana – osiguravač se obavezuje da, ako se desi osigurani slučaj isplati ugovaraču osiguranja (osiguraniku ili nekom trećem licu) naknadu, odnosno ugovorenu svotu ili učini nešto drugo.

Vrste ugovora prema

Lica kod ugovora o osiguranju

Transportno osiguranje

Najstariji oblik osiguranja

Lex Rodia de iactu

Zapovjednik broda je imao pravo da izbaciti teret sa broda radi spasavanja broda i posade i eventualno ostale imovine – robe u slučaju nezgode a tako nastalu štetu bi snosili svi učesnici u pomorskom poduhvatu

Fenus nauticum ili pecunica traiectia

Povjerenik je davao iznos novca na zajam brodaru a brodar se obavezivao da će taj novac vratiti samo ako brod, odnosno tovar sretno stigne u luku odredišta.

Visina kamate je igrala ulogu premije osiguranja

Prvi izvori u srednjem vijeku XII vijek

Prvi ugovor o osiguranju iz 1347 u Đenovskom arhivu

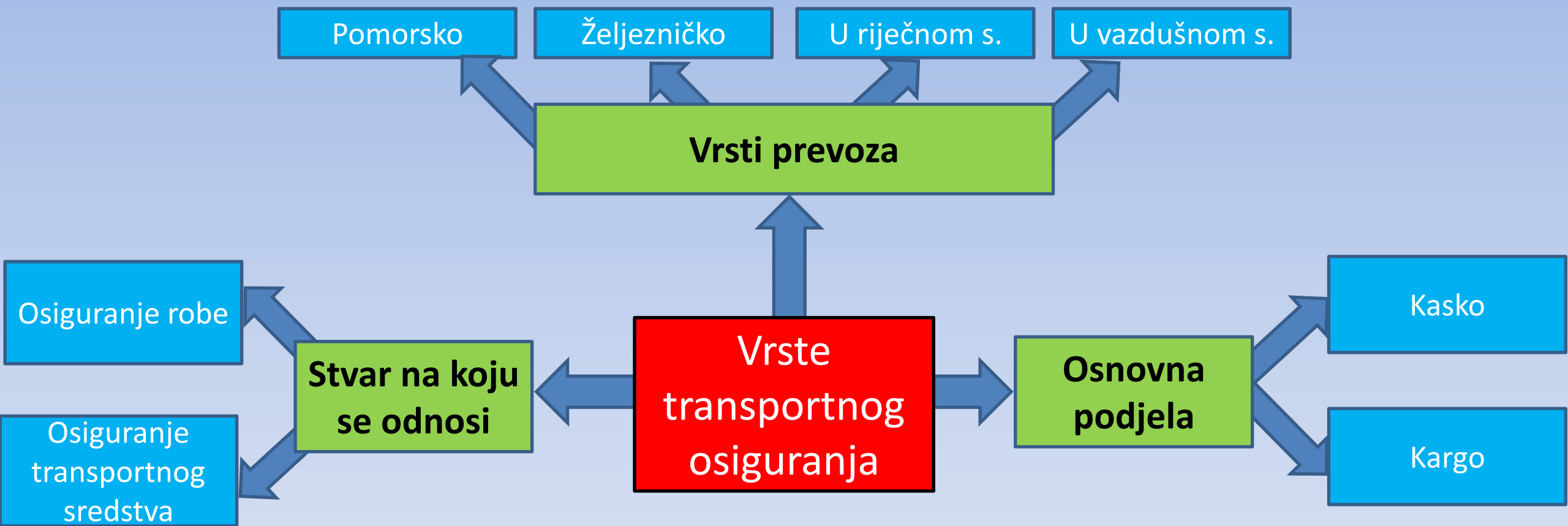
Zakon Dubrovačke republike o pomorskom osiguranju 1562.

Djelovala je posebna kancelarija koja je utvrđivala premije osiguranja u skladu sa rizikom.

Takođe, u Dubrovačkoj republici je ostvaren državni nadzor i kontrola nad osiguravačem, kako je danas slučaj u modernim državama

Razvitak modernog osiguranja

- 1781- Hamburški zakon o osiguranju u transportu
- 1779 – Lojd sačinio polis osiguranja koja je postala standardna polisa osiguranja u svijetu
 - 1807 – Code de commerce
 - 1906 – Engleski zakon o pomorskom osiguranju

Potreba za transportnim osiguranjem

Prevoznik snosi odgovornost za stvari i putnike u toku transporta

Odgovornost prevoznika nije dovoljna:

1. Prevoznik odgovara samo za slučajeve koji mu se mogu pripisati u krivicu (ne i u slučaju više sile)
2. Prevoznik ne odgovara za punu vrijednost imovinskog interesa
3. Postupak za utvrđivanje odgovornosti dugo traje
4. Prevoznik može postati insolventan

Prednosti ugovaranja transportnog osiguranja

1. Pokriva daleko širi krug okolnosti
2. Može se osigurati cijela vrijednost imovinskog interesa
3. Ubrzava se likvidacija štete
4. Prenosi se odgovornost na osiguravajuću kompaniju
5. S obzirom da su osiguravajuće kompanije podvrgnute državnoj kontroli to predstavlja dodatni element sigurnosti u pogledu njihovog poslovanja

Zaključenje ugovora o međunarodnom transportnom osiguranju

Ugovor o transportnom osiguranju je konsensualni ugovor

Za zaključenje nije potrebna nikava formalnost

Može se zaključiti usmeno, i preko telefona, jer trgovina i transport ne trpe odlaganja

Često se naknadno izdaju pismene potvrde o zaključenju, a obično se i zaključuje pisani ugovor

S obzirom na važenje premijskih stopa u uslovima poslovanja obično se ugovor zaključuje samo prijavom osiguranika za osiguranje bez posebnih pregovora o visini premijske stope

Prihvatanje ponude može biti izričito i prećutno – kod osiguranja koja su obavezna po zakonu

Kod transportnog osiguranja je moguće je zaključiti ugovor i na osnovu djelimičnih informacija

Nalog mora da sadrži minimum podataka kako bi se naknadno mogla identifikovati osigurana pošiljka, a moraju biti i naznačeni rizici čije se osiguranje traži

Prihvatanjem privremenog naloga ugovor se smatra zaključenim, s tim da je osiguranik dužan odstaviti sve one podatke koji nedostaju u privremenom nalogu a koji su neophodni za osiguranje

Isprava o osiguranju predstavlja dokaz o zaključenom ugovoru i sadržini ugovora ali nije bitan uslov za postojanje ugovora

U praksi se radi o zaključenju ugovora po pristupu, jer se obično zaključuju po unaprijed pripremljenim formularima, polisama osiguranja

Polisa osiguranja

Isprava koja predstavlja dokaz da je zaključen ugovor

Polise u transportu se izdaju na ime ili po naredbi, ne mogu se izdati na donosioca

U Francuskom pravu – obavezna forma

Naše + Njemačko – izdavanje polise je obaveza osiguravača

Uobičajeno je da je to pisani dokument koj isluži kao dokazno sredstvo i o zaključenju i o sadržini ugovora

Služi i kao legitimacija ako dođe do osiguranog slučaja

Kod dokumentarnog akreditiva – glasi po naredbi

Vrste polisa osiguranja

Polisa za jedan konkretan transport robe - specijalna

Polisa koja se izdaje za sve buduće transporte robe neke vrste ili nekog korisnika do iscrpljenja određene sume

Generalna polisa koja se izdaje za sve buduće transporte izvjesnog osiguranika koji se započnu u vrijeme određenog roka, bez utvrđivanja ukupne osigurane sume

Pomorsko osiguranje transporta robe

Po pravilu se vrši po opšteprihvaćenim pravilima sadržanim u standardnoj polisi londonskog Lojda za pomorska osiguranja

Ova polisa služi i za kargo i za kasno osiguranje

Važeći tekst je na engleskom a prevodi se na druge jezike samo u informativne svrhe

U odnosu na prvobitnu polisu uključeni su neki novi rizici koji ranije nisu bili pokriveni

Tekst polise nije mijenjan ali su dodavane određene klauzule uz polisu

Ovim klauzulama se mijenja osnovni tekst polise i neki rizici ili dodatno uključuju ili isključuju

Najrasprostranjenije su klauzule Londonskog instituta pomorskih osiguravača – Caro klauzule instituta

Veom alične ovim su i klauzule Američkog instituta pomorskih osiguravača

- Mješovit
- Intuitu personae*
- Komutativan
- Po pristupu
- Sa trajnim prest.
- Sa sveč. formom
- Formalan
- Teretan
- Dvostr. obavezan
- Neimenovan

Osobine ugovora

Indirektni

Direktni

Ostale vrste

Vrste ugovora

- Pokret. i nepok. stvari
- Opreme i *plant lease*
- Net i gross leasing*
- Term i revolving lizing*
- Kratkoroč. i dugoroč.
- Sale and lease back*

Pojam ugovora o lizingu
 Ugovor o lizingu je ugovor kojim se davalac lizinga obavezuje će korisniku (primaocu) lizinga dati na privremeno korišćenje (upotrebu – zakup) određenu stvar, koju mu je u svojini predao isporučilac predmeta lizinga, uz zadržavanje prava svojine davaoca lizinga, kao i da obavi određene pravne radnje u vezi sa tom upotrebom, a korisnik lizinga se obavezuje da plaća naknadu (zakupninu) u ugovorenim ratama i da po isteku ugovorenog roka vrati stvar davaocu lizinga ili produži korišćenje ili je otkupi.

Ugovorne klauzule

Uobičajene klauzule

Specifične klauzule

Obaveze ugovornih strana

Obaveze davacoa

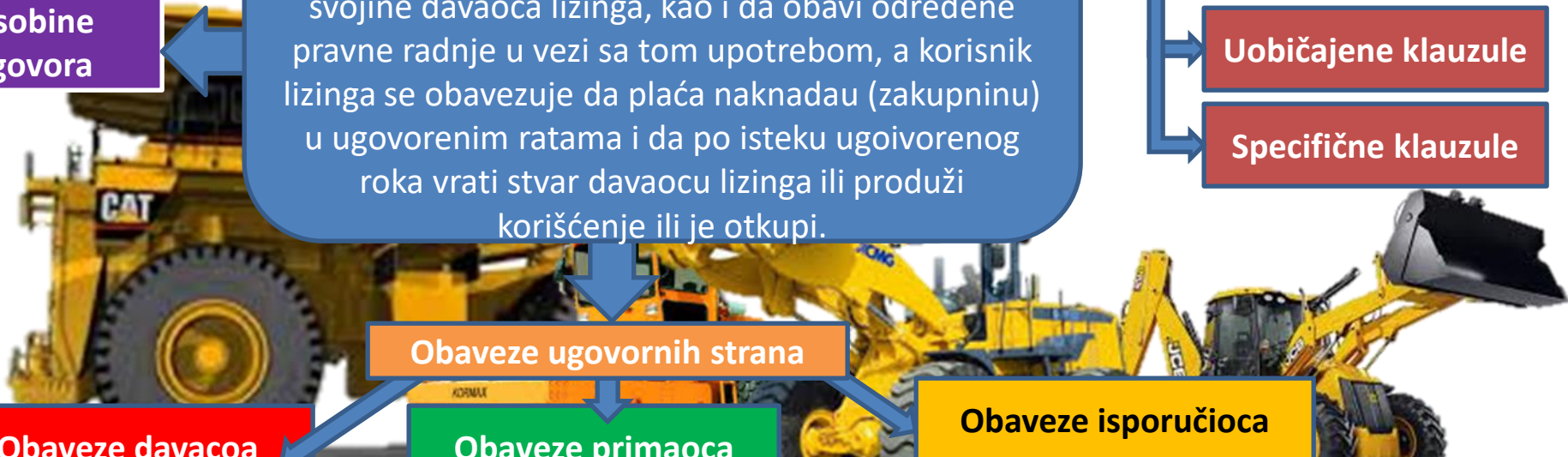
- Predaja stvari
- Održavanje stvari
- Zaštita od evikcije
- Prenos svojinskih ovlašćenja na primaoca

Obaveze primaoca

- Preuzimanje predmeta
- Plaćanje naknade
- Iskorištavanje u skladu sa namjenom
- Vrati predmet lizinga

Obaveze isporučioaca

- Predaja predmet lizinga u ispravnom stanju davaocu
- Da ugovor koji je zaključio sa davaocem, po kome je ovaj postao vlasnik, ne može naknadno da mijenja prema primaocu lizinga bez saglasnosti primaoca lizinga

1) DAVALAC LIZINGA sa isporučioцем predmeta lizinga (ISPORUČILAC) ugovara sticanje prava svojine na predmetu lizinga, prema specifikaciji primaoca lizinga i pod uslovima koje odobrava primalac finansijskog lizinga (PRIMALAC LIZINGA), ukoliko davalac lizinga i isporučilac nijesu isto lice;

• UGOVOR
O
PRODAJI

2) DAVALAC LIZINGA sa primaocem lizinga ugovara posao finansijskog lizinga kojim se obavezuje da na primaoca lizinga prenese ovlašćenje držanja i korišćenja predmeta lizinga na ugovoreno vrijeme, a primalac lizinga se obavezuje da plaća ugovorenu naknadu u ugovorenim ratama.

UGOVOR
O
LIZINGU

1) sticanje prava svojine na predmetu lizinga istekom roka na koji je ugovor zaključen;

2) sticanje prava otkupa predmeta lizinga, u toku ili na kraju ugovorenog perioda lizinga po ugovorenoj cijeni

3) obavezu povraćaja predmeta lizinga davaocu lizinga nakon isplate svih rata lizing naknade

PREDMET FINANSIJSKOG LIZINGA

PREDMET i IZVORI FINANSIJSKOG LIZINGA


```
graph TD; A[STRANE u poslu] --- B[DAVALAC lizinga]; A --- C[PRIMALAC lizinga]; A --- D[ISPORUČILAC]
```

STRANE
u poslu

DAVALAC
lizinga

PRIMALAC
lizinga

ISPORUČILAC

NACIONALNI/ MEĐUNARODNI F.L.

~~MEĐUNARODNI
ELEMENT~~

↓
Primjenjuje se
**NACIONALNO
PRAVO**

MEĐUNARODNI
ELEMENT

↓
Ako izostane

• ELECTIO
IURIS

• Primjena
MEĐUNARODNOG
PRIVATNOG PRAVA
– SUKOBA ZAKONA

Forma *essentialia* FINANSIJSKOG LIZINGA

identifikacione podatke o ugovornim stranama;

precizno određenje predmeta lizinga;

mjesto, vrijeme i način isporuke predmeta lizinga;

datum zaključenja ugovora;

potpise ugovornih strana;

rok na koji se ugovor o finansijskom lizingu zaključuje;

ukupan iznos lizing naknade koju plaća primalac lizinga;

broj i vrijeme plaćanja i stopu ugovorene zatezne kamate;

opciju sticanja svojine otkupa predmeta lizinga;

način prestanka ugovora o finansijskom lizingu.

PISMENA, forma ad solemnitatem

Razgraničenje ugovora o lizingu od drugih sličnih polsova

Od ugovora o zakupu:

Postoje sličnosti ali i značajne razlike

Davalac lizinga održava opremu....

Ovaj ugovor se tek formira u praksi

Od ugovora o djelu:

Sličnosti su samo u pogledu obaveze jednog lica da servisira opremu – u smislu rada

Ipak ova obaveza kod ugovora o lizingu je dopunska obaveza koja ne mora biti predviđena kod svakog lizing posla, a i kad je predviđena to je sporedna, a ne glavna obaveza davaoca lizinga

Od ugovora o kupoprodaji:

Kod prodaje prenos svojine / lizinga – korišćenje

Čak i kad se radi o modalitetu prodaje sa zadržavanjem prava svojine, kod lizinga je uvijek korišćenje bitno a ne prenos svojine

Od ugovora o zajmu:

Lizing jeste vid kreditiranja

Ali se kod lizinga radi o nepotrošnim stvarima i ne vraća se ista količina iste vrste stvari

- Intuitivna
- Komutativna
- Formularna
- Sa trajnim prest.
- Teretan
- Dvostrano obavezan
- Formalan
- Neimenovan

Osobine

Odnos sa pravom konkurencije

Tradicionalni i franšizing "novog tipa"

Operativni i teritorijalni

Nepokretni i pokretni

Podjele manjeg značaja

Robni

Prometni

Industrijski

Podjela najvećeg značaja

Ugovor o franšizingu

je metod saradnje dva ili više preduzeća, davaoca i primaoca franšizinga, kojim davalac kao vlasnik isključive upotrebe firme, žiga, oznake porijekla proizvoda, simbolai drugih neregistrovanih znakova razlikovanja, proizvoda i usluga, kao i posebnog znanja i iskustva know-how, stavlja na raspolaganje primaocu pravo korišćenja uz određenu naknadu ili uz ostvarivanje drugih prednosti, skup proizvoda ili usluga, originalnih ili specificiranih, radi obaveznog i potpunog iskorišćavanja u skladu sa komercijalnim tehnikama koje je davala ciprobao i koje povremeno obnavlja, na ekskluzivan način, da bi realizovao najbolji prodor na određenom tržištu i da bi postigao ubrzani razvoj privredne djelatnosti...

Obaveze davaoca

- Ustupanje prava isključive prodaje robe ili vršenja usluge
- Ustupanje prava upotrebe robnog ili uslužnog žiga
- Ustupanje prava upotrebe firme, memoranduma i drugih poslovnih znakova
- Ustupanje know-how
- Vršenje nadzora
- Pružanje niza dopunskih usluga

Obaveze primaoca

- Obaveza primjene u poslovanju svih upustava i propisanih standarda poslovanja i tehnoloških postupaka u proizvodnji hrane, pića i sl (unutrašnja jednoobraznost), kao i obaveza spoljnog uniformnog uređenja sjedišta.
- Obaveza nabavke robe od davaoca franšizinga ili lica koje on naznači
- Obaveza određenog investiranja
- Obaveza čuvanja poslovne tajne
- Obaveza plaćanja naknade

Sporna pitanja nakon isteka ug.

- Zahtjev primaoca za naknadu štete za povećani goodwill davaoca franšize
- Zahtjev primaoca za tzv. "naknadu za klijentelu"
- Obeštećenje primaoca za ugovorom predviđenu zabranu konkurencije posle prestanka ugovora

FRANŠIZING
PROIZVODA

FRANŠIZING
USLUGA

UGOVOR O FRANŠIZINGU –
dugoročni ugovor kojim se se
DAVALAC FRANŠIZE
obavezuje da vrši sukcesivne
isporuke robe i da pruža
određene usluge, prenosi
svoja znanja i iskustva u
poslovanju na primaoca
franšize, a **PRIMALAC**
FRANŠIZE se obavezuje da
za to plati određenu naknadu.

FRANŠIZING

Davalac franšize

Korisnik franšize

Poseduje robnu/uslužnu marku

Pružna sledeću podršku:

- finansiranje (ponekad)
- promocija i marketing
- obuka

Koristi robnu/uslužnu marku

Razvija posao uz podršku
davaoca franšize

Naplaćuje naknadu

Plaća naknadu

PREDNOSTI FRANŠIZE

1

- Mali kapital za brzi rast;

2

- Potencijalno visoka stopa rasta;

3

- Potencijalno visoka stopa rasta;

4

- Manji troškovi administracije i problemi;

5

- Zaštita robne marke putem ugovora;

6

- Brže kreiranje nacionalnog imidža;

7

- Stručne obuke;

8

- Poslovanje u svoje ime i za svoj račun – pravno nez. subjekt;

9

- Manji rizik od neuspaha;

10

- Manji početni kapital;

11

- Upotreba poznatog imena i imidža;

12

- Standardni proizvod i kvalitet;

NEDOSTACI FRANŠIZINGA

1

- Teškoća kontrolisanja standarda;

2

- Teškoće kod zapošljavanja najboljeg kadra;

3

- Ograničena sloboda odlučivanja;

4

- Delikatniji međuljudski odnosi;

5

- Neophodno usaglašavanje sa ugovorom i standardima;

6

- Finansijske obaveze prema davaocu franšize.

**Zakon o zaštitnim
znakovima**

- *Službeni Glasnik Srbije i Crne Gore broj 61/04 i 71/05*

**Zakon o pravnoj
zaštiti dizajna**

- *Službeni Glasnik Srbije i Crne Gore broj 61/04*

**Zakon o geografskim
oznakama porijekla**

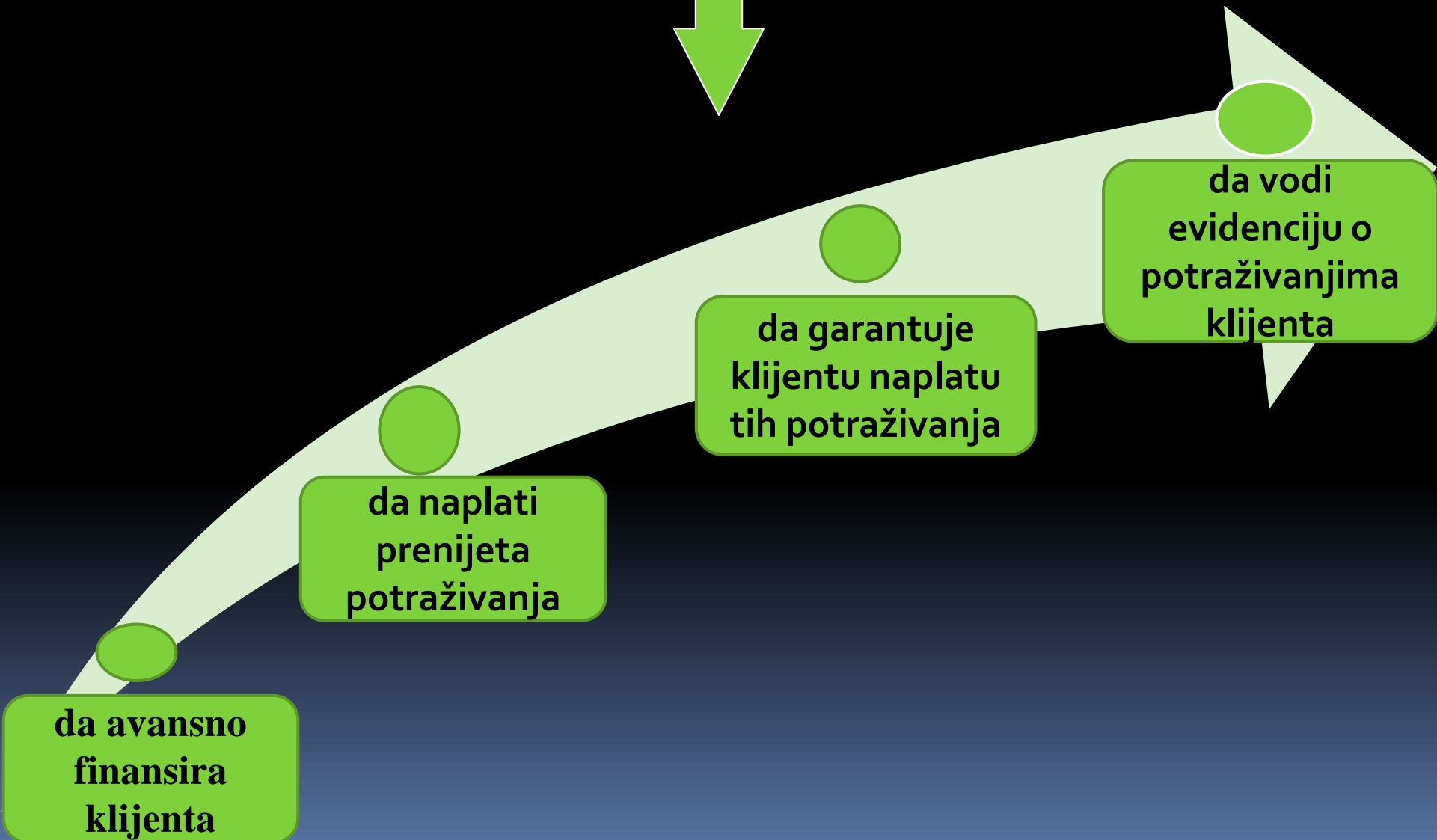
- *Službeni Glasnik Srbije i Crne Gore broj 48/08*

**Zakon o stranim
ulaganjima**

Službeni Glasnik Srbije i Crne Gore 52/00

UGOVOROM O FAKTORINGU jedna strana, koja je **ISPORUČILAC ROBE** ili **VRŠILAC USLUGA (KLIJENT)** obavezuje se da ustupi drugoj strani (**FAKTORU**) potraživanja već nastala ili buduća prema trećem licu iz ugovora o prodaji robe ili vršenja usluga, ili iz izvršenog rada, a **FAKTOR** se obavezuje da uz naknadu i naplatu troškova izvrši najmanje dvije od sledećih obaveza:

UNIDROIT Konvencija o
međunarodnom faktoringu,
Otava, 1988

neimenovan,
dvostrano, obavezan, teretan,
sa trajnim prestacijama, *intuitu
personae*

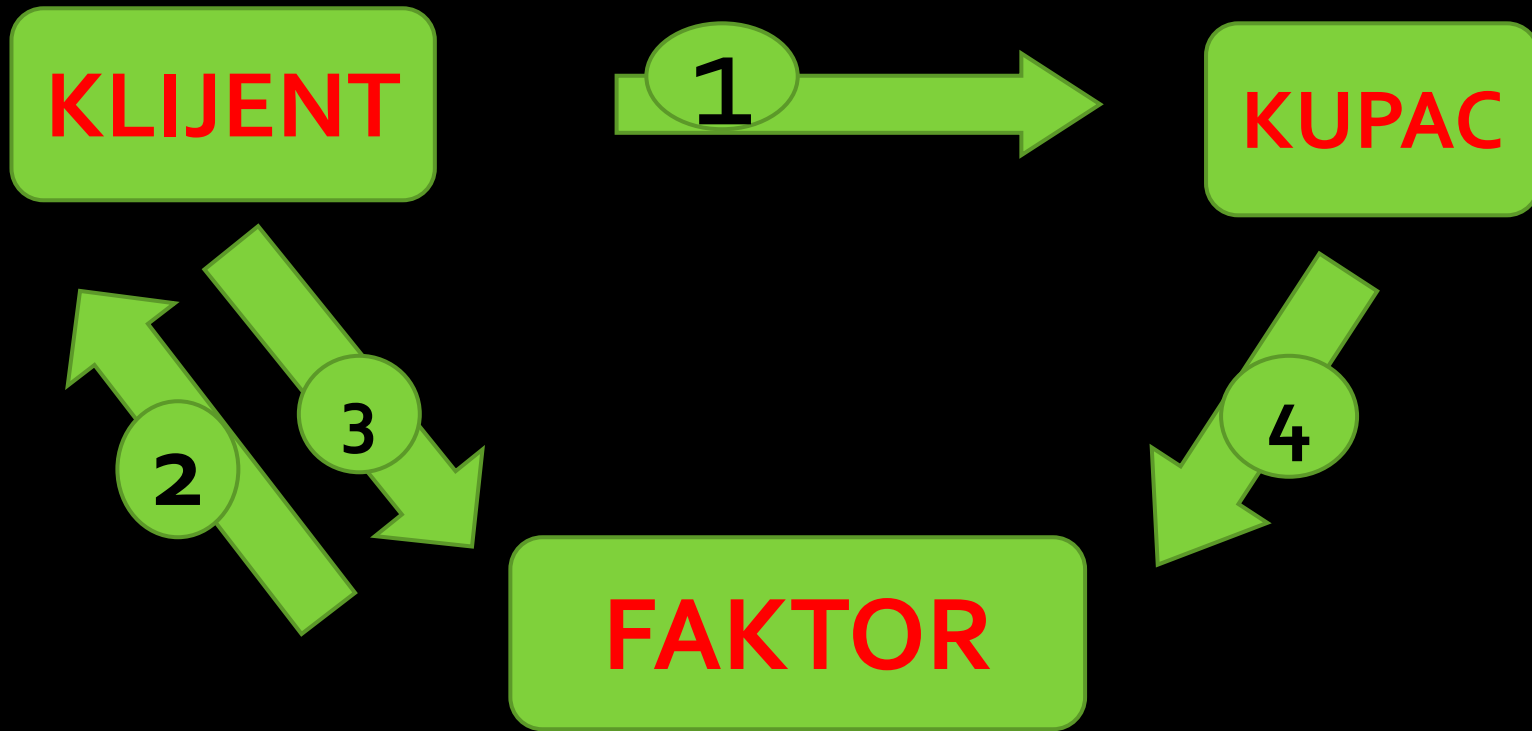
otvoreni / sakriveni

klasični / o dospelosti

sa uslugama/ sa uslugama
i kreditiranjem

Pravni / kvazifaktoring

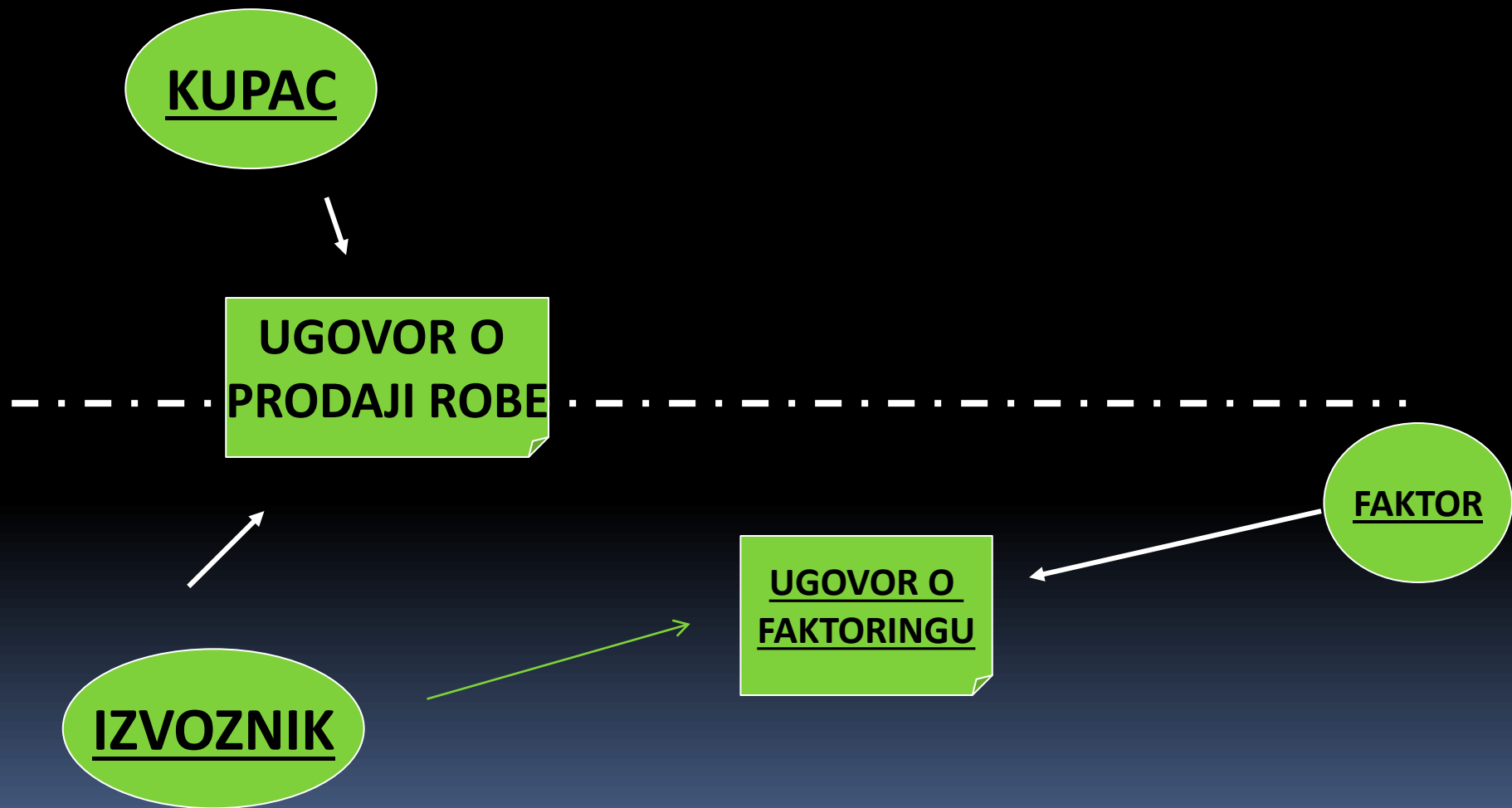
FAKTORING

- 1.** KLIJENT prodaje robu ili uslugu KUPCU u vrijednosti 100 000 eura s odloženim plaćanjem na 90 dana
- 2.** KLIJENTU treba novac prije isteka roka od 90 dana, i on sklapa Ugovor o ustupanju navedenog potraživanja s Faktorom.
- 3.** Nakon sklapanja ugovora FAKTOR isplaćuje vrijednost potraživanja umanjeno za troškove faktoringa (100.000 e – troškovi faktoringa)
- 4.** Nakon 90 dana KUPAC isplaćuje iznos FAKTORU.

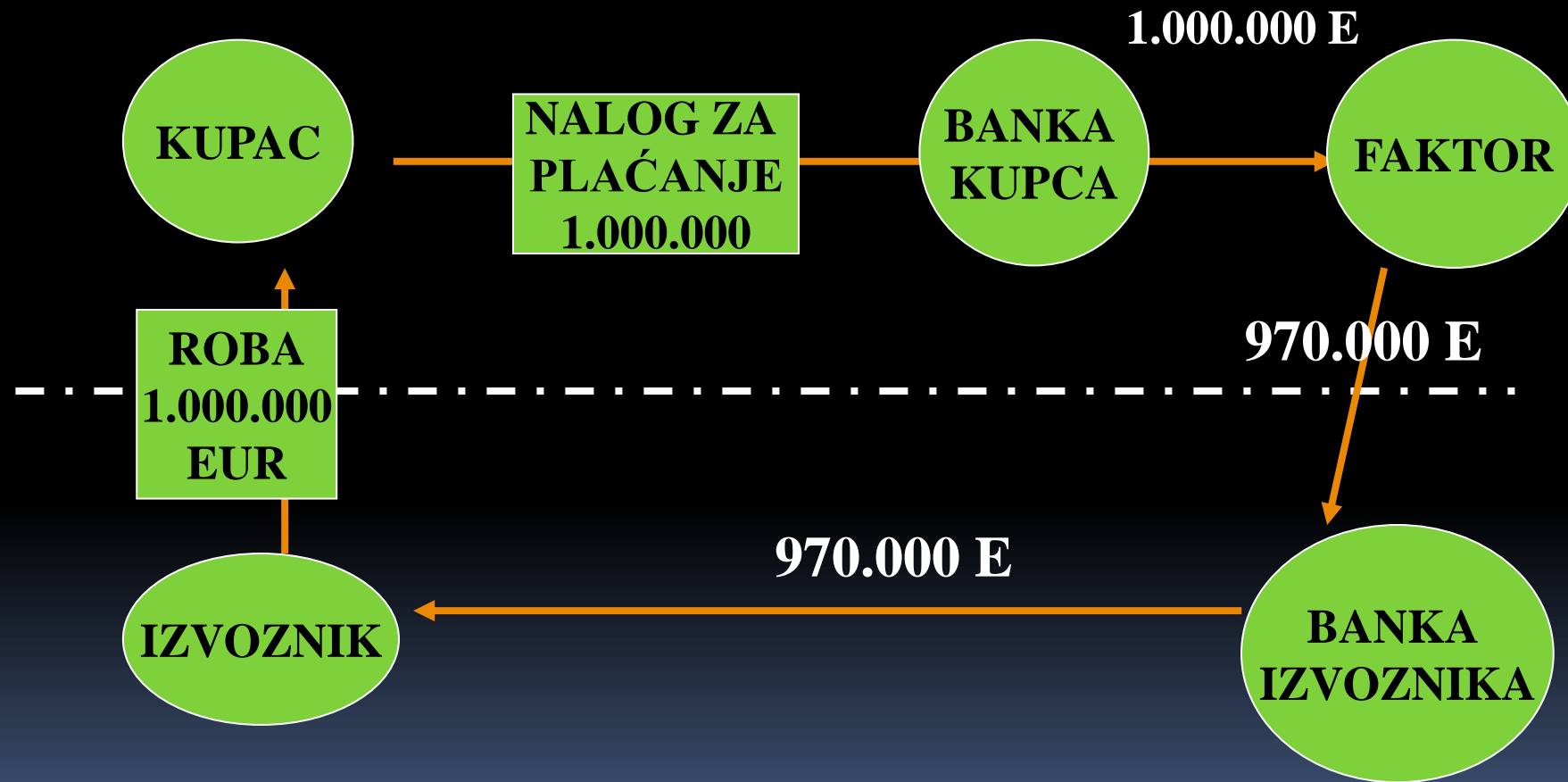
MEĐUNARODNI FAKTORING

INOSTRANSTVO

CRNA GORA

INOSTRANSTVO

CRNA GORA

Vrste faktoring posla

Otvoreni i neotvoreni faktoring posao

Kod neotvorenog faktoringa izvoznik predaje faktoru za gotovinu robu namijenjenu izvozu, pa se faktor pojavljuje kao neotkriveni principal koji prodaje robu preko izvoznika u svojstvu komisionara i istu robu inostranom kupcu prodaje na kredit. Cijena robe je veća jer je u nju uračunata i zadrada faktora. Ova varijanta je znatno skuplja za izvoznika od otvorenog faktoringa. Ipak, do nje se lakše dolazi jer je samo finansirajući izvozni posao.

Starinski faktoring i faktoring o dospelosti

Starinski je potisnut novim oblicima faktoringa

Kod starinskog se roba plaća izvozniku odmah nakon ukrcavanja u brod – uz značajnu proviziju (10%)

Faktoring sa uslugama i faktoring sa uslugama i kreditiranjem

Faktoring sa uslugama – nema kreditiranja i finansiranja

Kod F.sa usl i kred- kreditiranje za rok 30, 60, 90, 120 dana – na osnovu dokumenata o isporučenoj robi a faktor preuzima i vršenje drugih usluga u korist svog klijenta

Pravi faktoring i kvazifaktoring posao

Kod pravog faktoring posla se pojavljuju tri ekonomske funkcije:

1. Osiguranja plaćanja, naplate
2. Pružanja stručnih usluga
3. Obezbeđivanja kredita, gotovog novca

Kod kvazifaktoringa se pojavljuju jedna ili dvije funkcije

Prava faktora

Da proda robu u svoje lično ime pri čemu kod normalnog toka stvari principali nisu naznačeni

Da izda garant, da može založiti robu, ako je to uobičajeno u tom poslovanju

Da primi plaćanje, izvrši naplatu, izda valjane recepise i proda robu na kredit sa raznim rokom

Da osigura robu od uobičajenih rizika

Da založi robu u skladu sa odredbama Factors act

Da zadrži generalno svako dobro klijenta koji je dobio na osnovu faktoringa ili kao faktor radi uravnoteženja uzajamnih potraživanja

Obaveze faktora

Da posle odbitka svoje nagrade plati cijenu izvezene robe

Da kreditira klijenta nepovratnim kreditima u skladu sa ugovorom o faktoringu

Da vrši određene dopunske usluge predviđene ugovorom

Da vodi odgovarajuće knjigovodstvo u cilju pravilnog obračunavanja uzajamnih potraživanja i dugovanja

Da pruža izvozniku stručnu pomoć i savjete u skladu sa ugovornim odredbama ili kako je to kod takvog posla uobičajeno